

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám. Hirdetések árszabás szerint vétetnek fel.

I. évfolyam, 106. szám. Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy óra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy óra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Csütörtök, október 3.

Ég a Balkán!

Háboru előtt? Mozgósítások mindenfelé.

Szinte óráról-óra változik a helyzet a Balkán-félszigeten. Tegnapelőtt még úgy látszott, mintha oszladóban volnának a vészterhes felhők, amelyek a Balkán lángbaborulásával rémítették meg Európát és másnap olyan feszültté vált a helyzet, amelytől már nincs messze az ellenségeskedések megkezdése.

Félhívatalosan jelentik és tegnap már Berchtold gróf külügyminiszter is tudatta a magyar delegáció tengerészeti albizottságával, hogy a bolgár kormány elrendelte a mozgósítást és a szerb király is aláírta az ukázt, amely a szerb hadseregnek általános mozgósítását proklamálja. Példájukat követte Görögország és Montenegró is és most már csakugyan nem marad más hátra Törökország számára sem, minihogy maga is harcra készen álljon a fenyegető eszhetőségekkel szemben.

Mint Berchtold gróf külügyminiszter tegnapelőtt mondotta az osztrák delegáció megnyugtatója végett «a mozgósítás elrendelése és az ellenségeskedések megkezdése közt súlyos, telelősségteljes határozat fekszik», — mégis eléggé jellemző a balkáni állapothoz komolyságára, hogy se Ferdinánd király békeszeretete, se a hatalmak erélyes fellépése nem tudta elhárítani Bulgária mozgósításának elrendelését, amelynek tulajdonképpen csak folyamánya, hogy a többi államok is harcba szólították katonáikat. A hatalmak és elsősorban Ausztria-Magyarország ismételtén figyelmeztették Bulgáriát, hogy tőlük semmiféle támogatásra nem számíthat és ha vakmerő viselkedésével csakugyan feledné a fegyveres konfliktust Törökországgal, ezt a háborút kizárólag a narcoló seregek fogják eldönteni. A török hadsereg számára és harcra készségére összehasonlíthatatlanul fejlette áll a bolgár hadsereg és minden valószínűség szerint Bulgáriának alul kell maradnia a többi keresztény államok fegyveres együttműködésével is.

A Gesov-kormány mégis mindenféle ürügy alatt keresi az összetűzést Törökországgal most, amikor az egy hatalmas külső ejenség és súlyos belső válság szorongatja. Bulgária és a többi apró államok egyszerűen elérkezettnek látják az időt, hogy nemzeti ábrándjaikat kiküzdhesék, megelégedezve arról, hogy Törökország feldarabolása még győzelem esetén is és ha a hatalmak nyugodtan tűrnék is, nem olyan könnyű munka és az osztozkodáson hajba kapnának azok, akiket a kapzsiság közös érzése hozott együvé.

Egy rettenetes veszedelemnek körvonalai rajzolódnak le tehát Balkán felől és a hatalmak bizonyára a keilő nyomattal fognak fellépni, hogy észre térítsék Bulgáriát és a többi apró államot.

Törökország integritása az európai békének értékes záloga, eszében el kell tehát fojtani minden akciót, amely a mai tényleges állapot megoantását kívánja. Ebben a munkában segíteni kell Törökországnak is azzal, hogy komolyan hozzájáruljon Macedóniában és Albániában megígért reformok megvalósításához. Keresztény alattvalóinak megnyugtatóására és ezzel ki fogja ragadni a bolgár agitátorok kezéből a táncszóvat, amely minden tavasszal remültebe ejti a békére sóvárgó népeket.

Hadüzenet október 5-ikén!

Szófiából jelentik: Városszerte arról beszélnek, hogy ha a porta nem szerelheti le a török hadsereget és nem ad teljes autonómiát Macedónia számára, október 5-ikén megüzenik a háborút. Azért ezen a napon, mert Bulgária újabb történelmének ez a legfeszesebb dátuma: ekkor történt a királyság proklamációja. Három évvel ezelőtt szintén mozgósítva volt az egész bolgár hadsereg, mert akkor nem lehetett tudni, vajjon Törökország nem fog-e fegyverhez nyulni, ha Bulgária széttepi az utolsó hábéri kapcsolatot, amely Törökországhoz rúzta és független királysággá nyilvánítja magát. Biztosra veszik, hogy a

többi Balkán-államok is fegyverhez nyulnak ebben az esetben.

A katonai körök már most beszélnek arról, hogy a háboru megüzenése esetében kik fogják a bolgár hadsereget vezényelni. Elsősorban Dimitriov tábornokot említik, azután Ivanov tábornokot és Nikitorov hadügyminisztert. Tegnap az első lovasezred Szófiából a határra indult. Néhány nappal ezelőtt repülőgépek érkeztek Párisból, amelyeket azonnal felszereltek s amelyeket Bideritz szolgálatra rognak használni.

Ujabb az a hír terjedt el, hogy háboru esetén a négy uralkodó — Péter, Ferdinánd, György és Nikita — rognak a seregek élére állani. Nagy jelentőséget tulajdonítanak annak a hírnek, hogy a bolgár szobraujér honlaputánú lesre hívják össze. Todorov pénzügyminiszter egy francia pénzcsoporttal egy haszonbíráltság kölcsön felvételéről tárgyal.

Háborus világ Szerbiában.

Zimongból jelentik: A vasuti forgalom a magánszemélyszállítás számára teljesen szünetel, mert a vonatok katonaságot szállítanak a határra. Egész nap sűrű egymásutánban indították el a katonai vonatokat. A legrégibb korosztályokat is behívták, ma pedig a népielkelek kaptak mozgósítási parancsot. Délután szerb banditák indultak Kelat-Ruméja felé, akiket a katonai hatóságok egyenruhába öltöztettek és bombákkal látták el. Sok üzlet zárva van, mert az alkalmazottak, vagy maguk a tulajdonosok bevonultak katonának. A harcban hangulat szemléletlenül emelkedik. A célrádi közbiztonságban beszűntettek a huskivitel a külföldre, mert katonai hatóság útótt tanúsít a közbiztonságon és csak a hadsereg számára vágnak. Egész délután mentek a katonai vonatok északkelet felé. Mivel nincs elegendő személyszállító vagon, a csapatokat marvaszállító vagonokban preselíték össze.

A Svet jelenté, hogy Putnik hadügyminiszter lemond és visszatér a vezérkarba, helyét Atanackovic tábornok fogja elfoglalni.

Elkerülhetetlen a háboru!

Bécsből jelentik: Itteni diplomáciai körökben a Balkán-helyzetről a következő bulletint adják. Hétéves tényezők pesszimiztikusan itelik meg a fejleményeket, mert a Balkán-államokból jövő hírek szerint a harc kedv növekedett. Különösen Belgrádban lett nagy a háborus hangulat, mert Szerbia úgy gondolkozik, hogy ha már egyszer költségbe verte magát a mozgósítással, hasznát is akarja látni. Ilyen körülmények között a döntés sokkal hamarabb fog esni. —

mint ahogy a bécsi külügyminiszter-numban hitték. Tisztán áll a helyzet azonban, hogy a Balkán-kérdés megoldását tovább nem lehet hajtani. Ha a nagyhatalmak diplomáciája nem lép fel gyorsan és teljes eréllyel és ha a békéltetésnek hamatosan nem lesz kézzelfogható eredménye, akkor a háboru kitörése elkerülhetetlen.

A legközelebbi 48 órában el kell annak is válnia, hogy vajjon Ausztria-Magyarország nem lesz-e kénytelen a magyar-szerb határon megfelelő katonai intézkedéseket tenni. Ha a diplomáciai közvetítés kudarcot ér, aminek ugyszólván órák alatt el kell dölnie, akkor a hadsereg lesz a szó. Az osztrák-magyar monarchia külügyi kormánya még most sem adta fel a reményt, hogy mégis sikerüljön a háboru kitörését meggátolni. Sajnos, ez a bizakodás egyre gyengül.

Egységes várospolitika.

A városok központi ivadója

A magyar városok országos kongresszusának elnöke, Bárczy István dr. budapesti polgármester érdekes átiratot intéz a magyar vidéki városok, így Debreczen közönségéhez is. Az átirat lényege az, hogy annak a nagy, a városi érdekek egész egyetemét lefoglaló programnak, amelyet a városok kongresszusa fűzött magá elé, az országos politikában csak úgy lehet sulya, ha abban nemcsak a városi tisztviselők, hanem a város polgársága is részt vesz. Ecélbolazt ajánlja Bárczy István dr., hogy minden városban alakíttassék meg a városi kongresszus helyi bizottsága, amely szoros kapcsolatot tartana fenn a központtal, aki ezzel karöltve megkönnyítené a városok dolgát. A kétségtelenül nagyjelentőségű eseredeti ideát propagáló átirat lényege a következő:

Ez év május 17—18-án a Budapestben tartott országos kongresszus kimondta az egyesülést a törvényhatósági és rendezeti tanácsu városok polgármesterei egyesületének a városok országos kongresszusával, — hogy a jövőben ez a szervezet, mint most már a városok egyedüli és állandó szervezete legyen hivatalva arra, hogy a magyar városok egyetemese érdekeinek megvédésében eredményesen munkálkodjon, a városi tudományt fejlessze és a tudományered

Butorok legelőnyösebben a Csapó- és Piac-utca sarkon levő Butorcsarnokban szerezhetők be

ményeit és tapasztalatait a városok javára értékesítse.

A kongresszus ebből a célból a városok fejlődése, a városok jogainak megvédése érdekében reformokat, és mozgalmakat kezdeményez és ilyeneket támogat. Figyelemmel kíséri és tanulmányozza a városok életét, fejlődését érintő minden ügyet, különösen pedig a városi intézmények fejlesztésére vonatkozó újításokat cél szerű felhasználás és okulás céljából való megismertetésével, szakkérdések megvitatásával, szakmunkák kiadásának elősegítésével és terjesztésével a városok közigazgatásának színvonalát fokozatosan emeli, a városokra vonatkozó irodalmi művek kiadását elősegíti, pályadíjakat tűz ki ilyenekre stb.

Ezt a programot azonban csak úgy lehet megvalósítani, ha a törvényeknek az országos politikában is súlya lesz és nemcsak a városi tisztviselőket, hanem a városok polgárságát egyesíti magában. A tisztviselők és polgárság közötti összhang biztosítja csak az eredményes működést.

Az átirat ezért arra kéri Debreczen közönségét, hogy alakítsa meg a városok kongresszusának helyi bizottságát, amely szoros érintkezést tartson a központtal. A tisztviselői kar a polgárság bevonásával megválasztva a városok egyetemet érdekli kérdéseket és a helyi bizottság közölné nézetét a központtal.

Fél kell világosítani a polgárságot a nagyvárosok érdekeiről. E célból mittingeket kell tartani, ahol a vezetők egyrészt megismerkednének a polgárság álláspontjával, gondolkodásával, — másrészt fölírhatnák a legaktuálisabb és legfontosabb városi kérdéseket a tudomány tisztá világításában.

Az így kitűzött cél érdekében kongresszusi tudósítókot kellene megbízni, akik a legfontosabb közigazgatási eseményről híven és kimerítően tudósítanak a központot.

Baltazar püspök az ORLE gyűlésén.

Baltazar Dezső püspök részt vesz az ORLE budapesti gyűlésén, amelyen a református lelkészek rendkívül fontos kérdéseket tárgyalnak: a Kálvineum ügyét, a lelkészi fizetésrendezést, a kálvinista bank megalapítását. Baltazar Dezső dr. a gyűlést a következő szép beszéddel nyitotta meg:

Üdvözölte az egybegyűlteket, majd kifejezést adott annak, hogy erőben emelkedve, számban gyarapodva, mennyiségben erősödve, a szeretetben öszzetöb forrva és megértéssel, elismeréssel gazdagabban látják egymást viszont és adhatnak hálát az Istennek, akitől minden előmenetel származik. A hitnél és reménységénél is nagyobb volt az, — úgy mond — ami összehozott, összetartott bennünket. Ezért lett az utunk erő, a lépésünk haladás. A szeretet volt az erő, a szeretet munkája a haladásunk. Szegény és jaj is volna nekünk református egyházunknak s az egész protestantizmusnak, ha születésünk, fennmaradásunk, haladásunk és majdan teljes győzelmi tudományos, társadalmi feltételeit, biztosítékát, a liberálisizmust gyökereiben, lényegében érinteni mernék. Vér- és tűzkeresztségben, tűzszlopok omlásával sötétség lett nap és vérré változott hold tanúsága mellett tette ezt nekünk szent bizományunkká a világtörténe-

lem. A szeretet, amelynek pasztortúra, zénél mint egyenlő szolgatársak, barátok, testvérek feltakáltuk egymást, közös érdekeink, amelyek lenyulnak existenciánkig, odáig, ahol gyermekeket kenyeréért, ruhájaért, neveltetéséért aggódnak a szülők, közös célunk, hogy minél nagyobb, minél képzetesebb, minél szervezettebb erővel szolgáljunk egyházunknak, hazánknek: elég erősek ahhoz, hogy kibírjanak rázkódásokat, sőt elég erősek ahhoz is, hogy biztos zálogai legyenek az ideális jövőnek, a mikor majd nem tud a kartársi szeretet vonzásának és az egyesülés szükségének senki sem ellenállni. Ennek a jövőnek a távolága az általunk elért eredménynel visszaszámítva áll. Minél nagyobb eredménynel mutathatunk rá, a távolóság annál rövidebbre szorul.

Egy fontos körülmény,

a fizetés rendezését

már majdnem a kezünkkel érjük. (Eljenzés.) Most legyen erős kezünk, most kell karunk rövidségét a határozottság energikus lépésével megtoldanunk, hogy elvégre ne a kormányok ígéretése, hitegetése legyen már az egyedüli bonitás, amit a rák nehezedő életnek, e kérelhetően hitelezőnek felmutathatunk. A kormány jóakaratóról meglehetünk győződve, de nem lehetünk biztosak a kitarása felől, hogy bírja-e eljensúlyozni azt a nyomást, amely a mi szegénységünk, a mi százados kilágadottságunk mellett olyan erős, amely súlyos volt akkor is, amikor a koalíció idejében kormányhatalomhoz jutott, de súlyos most is, a pénznek, a fénynek, a magas összeköttetéseknek tüntetően provokativ birtokában. Csak erkölcsi tartalmától irrtóztatlan megfojtott egyházpolitikával képzelhető el a lehetőség annak, hogy a fizetésrendezés bizonyos oldalakról csak az állami tulajdonokra véggyakozó katolikus autonomia kérdésének becsületes rendezése az 1848:XX. t.-c. egész komplexumának együttes megoldását feltételezi. Fájdalom, hogy az 1848:XX. t.-c. végrehajtására irányuló igényeinkre számszerű meghatározása még mindig a részletes számadatok beszerzéséhez szükséges árlapok feletti tepeződés stádiumában van. Sajnos az is, hogy a fizetésrendezés mikéntjére nézve az egyházi hatóságok az 1848:XX. t.-c. világos rendelkezése ellenére, nem lettek megkérdőve, mintha csak titokban kellene honorálni a magyar államnak azt az értékelhetetlen szolgálatot, amit református egyházunk a nemzeti lét fennmaradása érdekében a történelem kiáltó bizonyossága szerint teljesített és teljesít. Így értekinthetik meg, hogy az ő felsége, a király által szentesített egyházi törvény vonatkozó szakasza holt pont maradt s a korpótlékos rendszer kizárólagos alkalmazása végeredményben 600 koronával károsítja meg a református lelkészi kart, nem is említve, hogy a mostani 1600 korona és az egyházi törvényekben biztosított 2400 korona alapfizetés mellett 800 korona külömbözethez korpótlék alapján csak tíz évi szolgálat után jutunk. Az előbb említett 600 korona külömbözethez, ha másként nem lehet, családi pótlék címén kell követelnünk, család- és nemzetlentartási nemes, de nehéz hivatásunk honorálásaképp.

Nagyobb eredményre mutathatunk rá a Kálvineum lelkészi árvaház kérdésénél. Ugy látszik, a magyar társadalom a maga politikai és felekezeti tagozottságában érzékenyebb, méltánylóbb és igazságosabb irántunk,

mint az állam, amelynek pedig a priori erkölcsi kötelessége volna elősietni a teljesítés iniciatívájával minden igazi szükségnek és a méltánylás koronájával minden igazi érdemnek. Mi igyekeztünk megtenni mindent, aminek az Isten erőt és időt adott, és igyekeztünk talán felettebb is, mint ahogy gyarló emberi erőnk kímélésének legelőőbb követelményei engedték volna. Legyen hála a magyar társadalomnak, magas patronusainak, közöttük elsősorban gróf Degenfeld Józsefnek és gróf Tisza Istvánnak, legyen mindenekfelett hála Istennek, hogy igyekezetünk nem volt hiábavaló. Előttünk reményteljes jövőző kapuja nyílik. E reménysekkel valóra is válnak, ha erre a kérdésre kötelességünk teljesítésével, buzgóságunk felfokozásával, egymás szeretetével és megbecsülésével lelképáztori méltóságunk megőrzésével méltóknak bizonyítjuk magunkat. Az ilyest megnyitottnak nyilvánítom.

Szerelmem miatt a halálba.

Öngyilkos szabósegéd.

Véres hétköznapi tragédia játszódott le ma hajnalban a Nagytemplom háta mögött. Egy önmagával meghasonlott ifju dobta el könnyelműen az életét: forgópisztolyjal föbe lötte magát.

Bisánszky Antal Kigyó-u. 27. sz. alatt lakó szabósegéd a szerelmem minden kinjárt átszenvedte. Szeretett egy szép leányt, aki másnak adta oda a kezét. A reménységében, hitében csalódott szerelmes azt gondolta, hogy nem éli túl életének nagy szomorúságát és öngyilkosságra határozta el magát. Szerzett egy forgópisztolyt és ezzel ma hajnalban a Nagytemplom háta mögött halántékra lötte magát. Ott akadtak rá vérben tagyva. A mentők a közközházba szállították, ahol már nem lehetett kihallgatni.

Életbenmaradásához nincs remény. A boldogtalan szerelmes elérte azt, amit akart: megszabadul szerelme kinjaitól.

SZÍNHÁZ.

1912. okt. 2-án, szerdán:

A FRANKFURTIÁK.

Vigjáték 3 felvonásban.

Személyek:

Gudula asszony — H Serfőző Etel.
Anselm — Lévai Farkas Pál.
Nathan — Máthé Gyula.
Salamon — Szilágyi Ernő.
Carl — Pethő Pál.
Jakab — Szászalmi György.
Charlotte — Vajda Ilonka.
Gusztáv herceg — Lajthay Károly.
Moritz ögróf — Székely Gyula.
Evelinteh ercegnő — Wirth Sári.
Von Klausthal herceg — Kassay K.
A hercegnő — Uti Gizella.
Fehrenberg gróf — Szabó Gyula.
Von St. Georgesné — M. Tordai E.

SZÍNHÁZI HIREK.

A frankfurtiak. Ma kerül színre a szezon egyik legérdekesebb vigjátéka, amelyben a vigjátéki személyzet legjobbjai vesznek részt. Ma mutatkozik be Lajthay Károly, a vidék egyik legnevesebb szerelmes és bonvivant színésze. Ugyancsak ma ismerjük meg Wirth Sárkát, a bájos naivát, kit igen jó hír előzött meg és legutóbb a szegedi színnáz kedvence volt, kívülük részt vesznek az előadásban Vajda Ilonka, Uti Gizella, H. Serfőző Etel, Torday Erzsike, Kassay Károly, Lévai F. Pál stb.

Lionadé ezredes. Énekes vigjáték ez, mely a budapesti Magyar Színházban rendkívüli sikert aratott, nálunk még e hónapban kerül színre elsőrangú kiosztásban.

Frenek báró foglalkoztatja most az operett-személyzetet. Ez lesz a legközelebbi operett-újdonosság; úgy a külföldön, valamint a magyar színpadokon óriási sikerrel adják.

Hölgyek öröme. Ez lesz az évad első piros-színlapos vigjátéka. Ebben a darabban van Lajthaynak az úgynevezett parádés szerepe. A vigjáték mindenütt szenzációs sikert aratott. Tekintve, hogy a vigjátéki személyzet kitűnőségei vesznek részt benne, a legnagyobb sikert várunk mi is.

HETI MŰSOR.

Csütörtökön A) bérletben: Aszszonyfaló.

Pénteken B) bérletben: Hölgyek öröme, újdonosság.

Szombaton C) bérletben: Aszszonyfaló.

Vasárnap délután: Bánk bán.
Este: Aranylakodalom, Kis bérlet.

A gyógyszerész tolvaja.

Eltűnt 1, 2 és 5 koronások.

Érdekes feljelentést tett a rendőrségen Reichardt Sándor Árpád-téri gyógyszerész. Előadta, hogy már régóta tapasztalja azt, hogy a pénztárát valaki megdézsmálja. Állandóan 1, 2 és 5 koronások tűnnek el a pénztárból rejtélyes módon.

Hiábavaló volt minden ébersége. Legyelme: a tettesnek nem tud a nyomára jönni. Pedig csakis olyanok dézsmálhatják meg a pénztét, akik a helyi viszonyokkal ismerősök.

Végre elhatározta tehát, hogy a rendőrség kezébe teszi le a dolgot. Reichardt Sándor tehát feljelentést tett a rendőrségen. Most a rendőrség két legügyesebb tagja fogja megfogni az Árpád-téri patika pénztárának a titkát. Mert, úgy-e bár, elég különös az, hogy a tolvaj csupán az aprópénz iránt érezzen vonalmat, a bankók és aranyak pedig hidegen hagyják.

Valószínű, hogy rövidesen ki fog derülni, hogy ki vonzódik oly nagygon az Árpád-téri patika 1, 2 és 5 koronásai iránt?

HIREK.

Mária Krisztina.

Az egész világ érdeklődésének középpontjában egy asszony áll most, egy szerencsétlen, és sokat szenvedett asszony: Mária Krisztina spanyol anyakirálynő. Nyolc esztendővel ezelőtt leányai közül Mária Mercedest ragadta el tőle a halál, most pedig Mária Terézia követte nővérét. Mária Krisztina négy gyermeke közül ma már csak egy van életben, a huszonhat éves Alfonz spanyol király.

Mária Krisztina egész életében különleges egyéniség volt. Nem hasonlított azokhoz az asszonyokhoz, kik őt a spanyol trónon megelődzték. Mária Krisztina huszonöt esztendő volt csak, amikor az ország gondjai rászakadtak. Ez az asszony, ki szigorúan vallásos nevelésben részesült, átérezve mégis a kor kívánságait, felosztotta a Canova-féle konzervatív kormányt s uralomra juttatta a liberális partot. Sagasta lett a kormányelnök. A királynő liberális gondolkodását és modern eszmék iránt való fogékonyságát mi sem jellemzi jobban, minthogy az ő uralkodása alatt lépett életbe Spanyolországban az esküdtszék intézménye s kapta meg a nemzet a szabad szólás és gyűlésjogát. Amikor XII. Alfonz meghalt, férfitagja nem volt a családnak s így a Karliskának reményük volt rá, hogy az ügynevezett legitim dinasztia hamarosan megint trónra kerülhet. E reményességükben azonban csalókoztak, mert Mária Krisztina várandó állapotban volt s férje halála után hat hónappal szülte XIII. Alfonzot. A trón tehát biztosítva volt. De a sors u jaggodalmakról s új csapásokról gondoskodott. 1897-ben meggyilkolták Canovát, 1898-ban Spanyolország kénytelen volt a Philippinákat és Antillákat Észak-amerikának átengedni. 1904-ben meghalt a 21 éves Mária Mercedes infanszó, 1905-ben XIII. Alfonz ellen Párisban bombamerényletet követtek el, 1908-ban Alfonz ellen újabb bombamerényletet kíséreltek meg, akkor 37 ember meghalt, — 1909-ben a mellíjai háború következtében csaknem forradalom tört ki Spanyolországban.

Ennyi szenvedés után érte Mária Krisztinát leányának halála. Beszélik, hogy az anyakirálynő annyira lesújtotta a gyász, hogy az életét féltik. Megtörve ül leánya ravatalánál s amikor udvari emberek ki-bejártak, halkán azt suttogta:

— Csendesen, csendesen, a kis-lányom alszik.

— **Makalaturapapiros olósón kapható a kiadó-hivatalban.**

— A debreczeni kamara közli az érdekeltekkel, hogy Sonnenfeld Károly, a m. kir. Kereskedelmi Múzeum levelezője Berlinben (Krausnick Strasse 12.) oly közveletési irodát tart fenn, amely exportképes magyar cikk értékesítésével foglalkozik s a kivitelre vonatkozólag, bármilyen felvilágosítással díjtalanul szolgál az érdeklődőknek.

— **Új helyettes tanári állás a gazdasági akadémiánál.** A debreczeni gazdasági akadémiánál betöltendő helyettes tanári állásra a földművelésügyi miniszter pályázatot hirdetett. Javadalmazás a természetbeni lakás mellett évi 1000 korona s az utazási személyi pótlék. A földművelésügyi miniszterhez címzett s a debreczeni gazdasági akadémia igazgató-ségához beadandó pályázati kérvények beadási határideje október 30.

— **Az izr. hitközségi tagok ügyelmébe.** Értésítettnek a t. tagok, hogy a f. hó 2-án beálló Smini Aceresz ünnepély alkalmából a Deák Ferenc-utcai izr. templomban az istentisztelet a következő időben fog kezdődni: ma, szerdán este negyed 6 órakor, holnap, csütörtökön d. e. fél 9 órakor, d. u. 4 és este fél 6 órakor, péntek d. e. fél 9 órakor és d. u. 5 órakor. Köznapokon, továbbá rendelkezésig, reggel fél 7 órakor és este 5 órakor.

— **Rossz volt a szüret és ezen való elkeseredésében Kozják Antal 30 éves karlócai jömodu gazda horzalmas módon vetett véget életének.** — Kozják egy kéroobantásra való kanócos dinamitpatront szerzett és délután burgonyaszedés ürügyével kilépett a kertbe. A dinamitpatront a szájába vette és a kanócot meggyújtotta. A kanóc telőpant és Kozják fejét meg a balkezét a törzséről teljesen leszakította. Kozják hozzátartozói a fej- és kéznélküli törzset vértócsában és csatokra szakadva találták meg. A hiányzó fejet és kezét is úgy szedték össze darabokban a szomszéd kertekből, ahova a robbanás ereje vetette.

Gyárjegy.

Ne vegyen semmit

anélkül, hogy nem kérdeznél: valódi-e; avagy gondosan meg nem vizsgálná, vajjon: a „valódi: Franck“ minőség ismertető jele, mely a **FRANCK HENRIK FIAI** kassai gyárából származó minden ládikára és csomagra rá van nyomtatva, rajta van-e.

A minőségben rejlik a jószág, olcsóság, fűszeresség és izletesség.

— **A katolikus népszövetség** debreczeni szervezete 1912. október hó 6-án, vasárnap délután 5 órakor a katti főgimnázium tornatermében értekezletet tart, melyre a tagokat és az érdeklődő t. közönséget ezennel megajánlja az elnökség. Sorrend: 1. Megnyitó beszéd, mondja Kresznerics Gy. Ferenc helyi igazgató. 2. Magyar dalok, cimbalmon előadja Révész Etelka. 3. Az asztal körül. Niltől. Szavalja Müller Margitka. 4. A katolikus népszövetség vezéreszméi: Popity János dr. ügyvéd, a nagyváradi szervezeti helyettes igazgatója. 5. Singelée: Abrád Verdi «Il Trovatore» című operája felett, hegedűn játsza Adám Lajos, zongorán kíséri Jaszenovics István. Belépő-díj nincs. Nemes adományokat azonban köszönettel fogadják.

— **Letartóztatott kabátlovaj.** Anakédejen hírt adtunk arról, hogy Nagy József szűcsmeister, Piac-u. 42 sz. alatti lakostól egy körülbelül 1000 korona értékű kabátot elloptak. A tettes most a rendőrség sikeres nyomozása révén megkerült Dezsi Erzsébet személyében, akinél mintegy 10 korona értékű csipke és selyem ruhadarabokat találtak. A rendőrség előzetes letartóztatásba helyezte.

— **A magyar falu egészségügye.** A szobi járáshoz tartozó hontmegyei Kóspallag községben már hetekkel ezelőtt járványos betegség pusztult. A lakosság közt nagy a rémület, mert a betegek orvosi gyógykezelés nélkül vannak és a folytonos érintkezés folytán a járvány egyre nagyobb méreteket öltött. A járásorvos a községtől három órajárásnyira lakik ami e járvány ellen védekezést teljesen lehetetlenné teszi. A község bajáról jelentés ment a főszolgabírói hivatalhoz, az intézkedés azonban még egyre késik.

— **Mese a támadásról.** Egy vidéki tanító tegnap bejött a városba. Harminc koronát hozott magával. Bevásárlásokat akart tenni felesége megbízásából, amiket azonban nem tett meg. Hanem ehelyett elment egy helybeli kávéházba, ahol elmulattatta a pénzt. Harminc korona nem sok pénz. Egy szegény, vidéki tanítónak azonban nagyon sok. A pénz tehát eltűnt a zsebéből. A tanító félt a 30 korona nélkül hazamenni. Kigondolt tehát valamit. Beállított a rendőrségre s előadta nagy busan, hogy őt az utcán egy fiatalember a földre tette s elvette a pénztárcáját. Még személyleírást is adott. A rendőrség a támadót nem találta meg, de nem is keresi, mert hiszen a támadás meseje egy éjjeli lumpolásokozta mámoros agyban, a félelem hatása alatt született meg.

Meggyilkolt kereskedő.

Titokzatos büntény.

Rémes eset tartja izgalomban Ujfehértó lakosságát. A város egyik általánosan ismert kereskedőjei az országúton vérbefagyva találtak és nővel a borzalmas szenzációt a gyilkosság különös részletei és az körülmény, hogy a tettesnek még semmi nyoma u gy hogy az egész bűncselekedet a legsötétebb rejtély fedi.

Herczeg Izsák a szerencsétlen ál-

dozat neve. Ujfehértón ső- és liszt-nagykereskedése volt. Herczeg Izsákot tegnap a tiszalöki úton egy fa tövében meggyilkolva, vérbefagyva találtak. Nyolc késszurás ontotta vért. Két földmives ember akadt már oszlásnak indult holttestére, a mely több mint hét napig hevert az országút porában, a hulló falevelekkel a felismerhetetlenségig letakarva. Régtön értesítették a legközelebbi csendőrőrsöt honnan három csendőr ment ki a helyszínre. A csendőrök legnagyobb meglepetésre 150 korona készpénzt találtak a halottnál és a mellényzsebben érintetlenül ott volt az aranyóra is.

Azonban hogy rablógyilkosságról lehet csak szó megerősíti az atény, hogy Herczeg Izsák 1500 koronát vitt magával és az 1500 koronán felüli összeg hiányzik.

Az ügyben a csendőrség erőlyes nyomozást indított, de eddig vajmi csekély eredménnyel.

A tokaji szerelmi dráma.

Magával meghasonlott, letört karakter volt Tokajban Geőcze István bor-ügynök, aki jobb napjaiban a magyar királyi honvédség századosa volt de lekaszont tiszti rangjáról, elvált a feleségétől, s Tokajban telepedett le, ahol nem sokára Gyöngyössy Lajos városi főjegyző feleségére, született Mikola Mária Mejánára vetett szemet. A viszony az asszony és a hajdani, 45 éves honvédtiszt között két évig tartott, amikor a férfi feltélenykedni kezdett kedvesére. Egy állami állatorvost neveztek ki a kis oltéykafészekbe, akiről a kávézenikék egész legendákat meséltek. A feltélenység akkor hágott tetőpontra, amikor Gyöngyössy azzal kérkedett, hogy testvérétől elhozatja a zongorát s az állatorvos fogja tanítani. Geőcze ekkor heves jelenetet rögtönzött s azzal fenyegette meg az asszonyt, ha vetélytársát ott találja, lelvi. Majd esengve kérte, hogy szakítson újkedvesével, váljék el férjétől; Atrikába, a tokajdi gyémántmezőkre fognak kivándorolni, ahol új életet kezdenek.

Az asszony hitegette-csalogatta, de Geőcze már gyanut fogott s tavaly november 16-án tiszti forgópisztolyát magához véve lesbe állott, s látta, hogy az állatorvos bemegy az asszonyhoz, akinek lakásán csak akkor gyuladtak ki a lámpák, amikor esteli 11 órakor a férj hazaérkezett.

Mésnap reggel délelőtti 9—10 óra tájban teldult arccal lépett be Gyöngyössy szobájába. Minden szőnyeg nélkül mellbelőtte a divánon fekvő asszonyt, akit, mikor felugrott és menekülni akart, egy második golyóval terített le. Azután saját magát lökte föbe. Az asszony pár nap múlva szőnyü kinok között meghalt.

A gyilkos sokáig ledegett élet és halál között, az egyik szemére teljesen megvakult, baloldaliára béna s a golyót most sem távolították el fejéről.

A vizsgálat kiderítette, hogy Geőcze előre elkészült cselekedetere, irt a férjnek és testvéreinek, aiktól elocuzott.

A sátoralaujhelyi esküdtszék a vádlottat szándékos emberölés büntette miatt öt évi fegyházra tette. A Kuria első büntető tanácsa tegnap Vajkó Pál előadása után, Szeőke dr. helyettes koronabíró indítványára a vádlott semmisségi panaszát elutasította.

A szerkesztésért felelős Volth György.

Alapos vizsgálatok

igazolták, hogy azon mosónőknek, akik állandóan és eszszertien csakis SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓ-SZAPPANT használnak, szép fehér, sima és puha kezük van, mert a SCHICHT-SZAPPAN rendkívül anyhe, teljesen tiszta és még langyos vízben is jobban lehet vele mosni, mint más szappannal meleg vízben. Más szappannal sokat kell dörzsölni, míg a SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓ-SZAPPANNAL teljesen elegendő, ha azzal egyszer átsimítjuk a ruhát

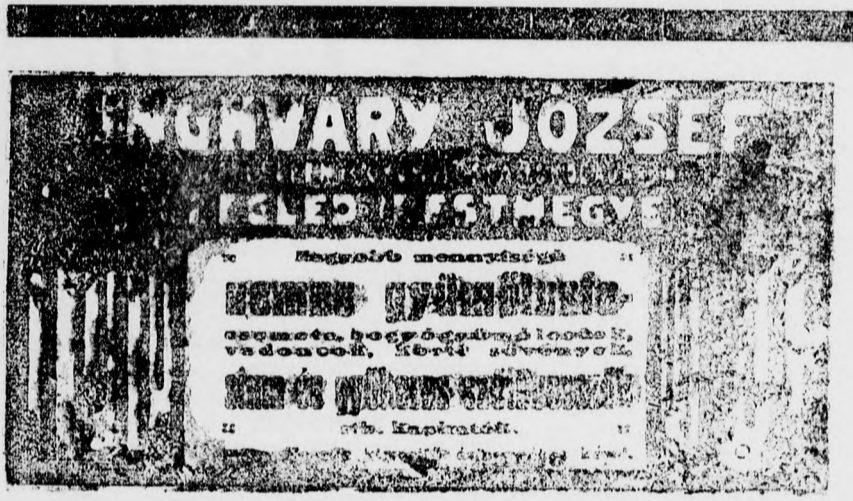
Az „ASSZONDICSÉRET“ mosóhivatott minden nő dicséri, mert a ruha beáztatásához ez a legideálisabb szappanpor.

A női szépségnek

semmi sem árt jobban, mint a naphosszat való kinlódás a pára telt levegőjű mosókonyhában, továbbá a fáradságos munka, amely a mosással jár, ha a régi módszer szerint közönséges szappannal mosunk. — Azok akiknek a SCHICHT-„SZARVAS“ mosószappan segít a mosásban, életvidámak, egészségesek és élénkek maradnak. Mert minden járadást meg lehet takarítani, a munkát legcekélyebbre leárat redukálni ezzel a szappannal.

Az „ASSZONDICSÉRET“ mosóhivatott minden nő dicséri, mert a ruha beáztatásához ez a legideálisabb szappanpor.

Kitűnő hangszerek!

legolcsóbb árak mellett és kifogástalan kivitelben.

Minden harmonikához egy díjtalan önmegtanulási iskola van csatolva.

Nr. 112¹/₂ Iskolahegedű ³/₄ nagy, lángozott, polirozott padlóval K 580. — Nr. 113¹/₂ Iskolahegedű ³/₄ nagy, szépen lángozott, polirozott padlóval, jobb minőség K 650. — Nr. 115¹/₂ Iskolahegedű ³/₄ nagy, berakott, szépen lángozott padlóval, igen kedvelt fajta K 760. — Iskolahegedű ébenfagarnitúrával, hangban és kivitelben kitűnő K 840, 9—, 1080. — Nr. 212¹/₂ Zenekarhegedű ébenfagarnitúrával K 1680 Vonó K —90, 110, 150, 2—, 220 és felebb.

Nagy választék zenehangszerekben főkatalógusomban. — Nincs riziko, kicserélés megengedve, vagy pénz vissza Szétküldés utánvétellel vagy előrefizetés mellett. Az elismert versenyképes világcég:

Hanns Komrad cs. és kir. udv. szállító hangszeráru szétküldési áruházából **BRUX, Nr. 2136. (Csehország).** — Gazdagon illusztrált főárjegyzéket, amely 4000 ábrát tartalmaz, kérésre ingyen és bérmentve kaphatja meg mindenki.

Küldés utánvétellel, vagy előrefizetés mellett! Nincs kockázat! Kicserélés megengedve, vagy a pénz vissza!

KASZNÁLION! Szaggatás, fejfájás, oldalsólyhalás, hát- és derekfájdalmak ellen Dr. Borovszky-féle most már kellemes szaga

BOROLINT

Ára 80 fillér, próbatíveg 50 fillér. Mosakodásra: szépitő és a legjobb fertőtlenítő

Borolin-szappant.

Ára 30 és 80 fillér.

Nyálkaoldásra, köhögés és rekedtség ellen

Borolin-cukorkát.

Ára 20 és 40 fillér.

Kapható az ország nagyobb gyógytáraiban és drogériáiban.

Kapható városunkban a következő üzégeknél: BATÁRY (MRE), HARSÁNYI LAJOS, KUBEK SÁNDOR, MIHALOVITS JENŐ, STEINER MANÓ gyógyszerészeknél, KÖZPONTI DRÓGUERIÁBAN,

DEUTSCH LAJOS, MÁYER JENŐ és BÉLA, NAGY ANDRÁS, BALOGH M. J. kereskedő uraknál, — Érmihályfalván: MÁTRAI ÁKOS gyógyszerésznél. — Földesen: WEISZ MIKSA kereskedésében.

Viszontelárusítók kerestetnek! — Kérjen ingyen használati utasítást! Próbátíveg állatorvosoknak ingyen Központi Borolin-Főraktár Budapest, II. Margit-rakpart 45. szám.

Apró hirdetések.

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és fanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eldve, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

OLCSÓ és jó órák, ékszer legolcsóbban szerezhetők be Gasparik Adam órák és ékszerész-nél Debrecen, Hunyadi utca 12. Ugyanott órajavítások legolcsóbban eszközölnetnek.

Allandóan

mellékkeresetként is

sok pénzt

kereshet

ha címét foglalkozása megjelölésével Budapest, 55-ös postahivatalba „Universium“ jelígre beküldi. — Nem ügy-nökség.

forduljon minden érdeklődő, ki súlyt fektet elsőrendű fajtiszta anyagra.

NAGYENYED-re
Alsófehér m.

Gyümölcsfacsemeték
sótányfák, diszcserjék, tülevelűek, kerítésnövények, hogygyümölcsök stb.

SZŐLŐOLTVÁNYOK
(elsőrendű áru) európai és amerikai sima gyökerez vesszők. Oktató diszárjegyzék kivanatra ingyen.

FISCHER T